

Biblioteca chantunala dal Grischun
Rapport annual 2004

Cuntegn

Cuntegn	2
En atgna chaussa	3
2004: Tge è capità?	4
Persunal.....	5
Pensiunaments	6
Norbert Berther	6
Vera Rüegg	6
Novaziun tar il praticum d'infurmaziun e da documentaziun a la biblioteca chantunala ...	6
Cumissiu da biblioteca	7
Reorganisaziun: archiv dal stadi / biblioteca chantunala	8
Lavurs da diplom	8
Acquisiziun.....	9
Unitads spezialisadas.....	9
Acquisiziuns tenor gruppas tematicas, en francs	10
Augment tenor il tip dals purtaders d'infurmaziun, en unitads da medias.....	11
Augment tenor il tip da l'acquisiziun, en unitads da medias	11
Donaziuns	11
Avertura formala e tematica.....	12
Catalog.....	12
Midadas personalas en l'avertura.....	12
Bibliografia grischuna	12
Utilisaziun	13
Emprest e frequentaziuns	13
La biblioteca chantunala è vegnida suttamessa a l'obligaziun da pagar taxes.....	13
Traffic d'emprest interbibliotecar	14
Introducziuns e guidas	14
Conservaziun.....	15
Spustar e far piazza	15
Sfradentar	15
Effectiv	16
EED	17
Paginas d'internet.....	17
Catalog da la biblioteca dal Grischun.....	17
Exemplars registrads.....	17
Lavur da publicitad.....	18
Pressa	18
Incumbensada da las bibliotecas: rapport annual 2004.....	19

En atgna chaussa

Quest è l'emprim rapport annual da la biblioteca chantunala che vegn publicà en tuttas trais linguas chantunalas. Las versiuns rumantscha e taliana vegnan purschidas sco document da PDF sin nossa pagina d'internet sut l'adressa universala www.kbg.gr.ch en la rubrica Sur da nus -> Biblioteca chantunala resp. -> Chi siamo -> Biblioteca Cantonale per chargiar sin l'agen computer.

2004: Tge è capità?

Ensasez è l'onn 2004 stà in onn relativamain normal per il manaschi da la biblioteca chantunala. Er l'onn 2004 ha la biblioteca chantunala collecziunà la raetica, amplifitgà ses effectiv, offrì guidas ed è vegnida frequentada ed utilisada intensivamain. Sco usità è ella stada serrada durant las duas ultimas emnas da fanadur pervia da lavurs da revisiun internas. La midada dal sistem Dobis/Libis al sistem Aleph ha gì in grond avantatg per las Grischunas e per ils Grischuns l'onn 2004, perquai ch'i pon vegnir purschidas novas prestaziuns. Alura la gronda sorpresa: En la pressa han ins pudì leger che la bibliotecaria chantunala haja visà sia piazza. Ma er Anna Ratti, la manadra da la partiziun "acquisiziuns", ha demissiunà ed è ida a la publicità sur la pressa. Gabi Schneider ha visà sia piazza suenter trais onns d'ina buna lavur engaschada ed intensiva, pervia da las restructuraziuns ch'èn vegnidas fatgas tar il DECA. Malavita è vegnids pensiunads medemamain l'onn 2004 Norbert Berther, manader dal catalog, e Vera Rüegg, referenta spezialisada per ciencias natiralas. Ma quai n'è betg anc tut: Per motivs da sanadad n'è l'adjuncta scientifica betg stada a disposiziun durant in temp pli lung, uschia che er questa piazza è restada ditg "vacanta". Tut questas plazzas èn vegnidas occupadas da nov. Da quai resulta dentant uss ina interrupziun da l'infurmaziun ch'i vegn ad esser difficil da surmuntar. Sche talmain blers posts directivs ston vegnir occupads da nov quasi a medem temp, n'èsi strusch pussaivel da mantegnair in manaschi regular! Ma gist quai ans è reussì: nus n'avain betg fatg damain, nus avain pudì ademplir nossas prestaziuns da servetsch. E las cundiziuns n'èn betg stadas simplas. Igl è stà da dumagnar bleras malsegirtads ch'han er difficultà considerablamain mes cumenzament:

- a) En la biblioteca: en la biblioteca chantunala han e ston las cumpetenzas vegnir attribuidas da nov.
- b) En il post da servetsch: la nova unitad d'organisaziun archiv dal stadi/biblioteca chantunala ha stuì e sto anc tschiffar pe. Er tranter l'archivari dal stadi ed jau sco bibliotecari chantunal n'eran las cumpetenzas betg regladas cleramain.
- c) En il DECA: la decisiun da fusiunar la biblioteca chantunala e l'archiv dal stadi n'ha il DECA betg sustegnì cun propostas concepziunalas. Ils motivs materials e professionals da la fusiun da la biblioteca chantunala e da l'archiv dal stadi n'èn betg vegnids communitgads en detagl.

Quests problems han pudì vegnir dumagnads grazia a l'engaschament da las collavuraturas e dals collavuratur anteriurs e novs, grazia al contact fitg collegial cun l'archivari chantunal e cun la manadra da l'uffizi da cultura ch'han sustegnì mai en mia malsegirezza iniziala en l'apparat administrativ chantunal, e quai er en in temp fitg muventà per l'uffizi da cultura, perquai ch'ins pativa là medemamain da sutdotaziun da personal. Jau hai dentant er profità – e quai sto vegnir accentuà en quest lieu – da la fitg buna lavur d'auta qualitat da mia antecessura. Senza sia preparaziun perspicazia da la surdada da l'uffizi avess jau stuì cumbatter cun anc tut auters problems. E perquai sun jau led ch'jau hai pudì scriver al cumenzament: ensasez è l'onn 2004 stà ...

Persunal

Per segnar cleramain la midada da persunal, vegnan stampads grass tut las collavuraturas e tut ils collavurats regulars ch'èn pertutgads da mutaziuns e che n'èn betg en scolaziun.

Direcziun anteriura: **Gabi Schneider** (fin matg 2004)
nova: **Wolfgang Giella** (a partir dal zercladur 2004)

Vicedirecziun

Eva Rosenberger (scritta malsauna; perquai piazza vacanta)

Secretariat:

Elsbeth Bärtsch-Stiffler

Incumbensada da las bibliotecas, cussegliaziun per bibliotecas da scola e communalas
Nelly Däscher

Coordinaziun uniun da bibliotecas dal Grischun, EED

Marlise Daum (manadra); Christa Schmid

Acquisiziun

manadra *anteriura:* **Anna Ratti** (fin mars 2004)

manadra *nova:* **Monica Rota** (a partir da l'avrigl 2004);

collavuratur *anteriur:* **Matthias Kramer**; collavuratura *nova:* **Ladina Willi**

Utilisaziun

manadra *anteriura:* **Eva Rosenberger** (fin settember 2004) manadra *nova:* **Karin**

Brechbühl Caprez (a partir da l'october 2004)

collavuraturas: Margrit Contesse-Truog (vicemanadra utilisaziun), Claudia Kreis-Fries, Ulrica Thomas, Jacqueline Wernli

Avertura formala e tematica

manader *anteriur:* **Norbert Berther** (fin avrigl 2004), manadra *nova:* **Bettina**

Bleichenbacher Frank, collavuraturAs: Patrizia Castegnaro, **Vera Rüegg-Mühl** (anteriura fin october 2004), Christoph Steiner, **Juliana Tschuor** (nova a partir da l'october 2005)

Conservaziun

Wolfgang Giella, Brigitte Giger-Cafilisch, René Kämpfer, Reto Alig

Collavuraturas en scolaziun

assistenta d'infurmaziun e da documentaziun: *anteriura:* Ladina Willi (fin fanadur 2004)

nova: Antonia Ursch (a partir da l'avust 2004)

praticum preliminar scola auta professiunala *anteriura:* Iris Kuppelwieser (fin settember 2004); *nova:* Maria Carabin (a partir da l'october 2004)

Pensiunaments

Norbert Berther

Signur Berther è stà manader dal catalog a la fin da sia perioda d'uffizi. El ha cumenzà sco cataloghisatur da la biblioteca chantunala avant passa 35 onns ed ha fatg cuntinuadamain carriera. Ses engaschament n'è betg mo stà en favur da la biblioteca, mabain er dals idioms rumantschs. Senza Norbert Berther na dessi nagina bibliografia retorumantscha. Nus engraziain ad el en quest lieu per ses engaschament, per sia collegialità e per sia pazienza cun nossas praticantas e cun noss praticants e nus giavischain a Norbert Berther pedà e buna sanadad, per ch'el possia realisar ses plans.

Vera Rüegg

Dunna Rüegg fascheva part da las collavuraturas da la biblioteca ch'enconuschevan las relaziuns bibliotecaras da la biblioteca chantunala gia dapi la fin dals onns 70. Sia collavuraziun è stada fitg preziosa numnadamain per concepì nossa sistemática d'emprest a liber access sco er per la lavur en las unitads spezialisadas, particularmain en las unitads spezialisadas da las ciencias natiralas e da la medischina. Vera Rüegg ha passentà ils numerus auts e bass da la biblioteca ed ha cumprovà savens – cun ses umor – ina insistenza creativa. Er ad ella giavischain nus tut il bun e sperain ch'ella saja anc ditg ina da nossas utilisadras cuntentas.

Novaziun tar il praticum d'infurmaziun e da documentaziun a la biblioteca chantunala

La biblioteca chantunala vegn a pussibilitar da nov mintga onn in praticum infurmal en Germania u en Austria tar ina biblioteca principala a las praticantas ed als praticants d'infurmaziun e da documentaziun. En il discurs da preschentaziun vegni explitgà a las praticantas ed als praticants che nus dain gronda paisa ad in tal segiurn a l'exteriur. L'organisaziun dal praticum è chausa da la direcziun, la finanziaziun ston surpigliar las praticantas ed ils praticants. Il praticum a l'exteriur duai svegliar gia baud l'interess da las praticantas e dals praticants per il mund bibliotecar ordaifer ils systems dad IDS, da NEBIS e da RERO. Igl è indispensabel che professiunistas e professiunists giuvens emprendian ad enconuscher ad uras, cumparegliond, la relatività da l'agir bibliotecar, per pudair esser pli tard uschè flexibels sco pussaivel visavi novas ideas en lur professiun. Nus essan er persvadids che quest ulteriur "modul da scolaziun" rendia anc pli attractiv il standard da scolaziun a la biblioteca chantunala.

Cumissiu da biblioteca

L'antieriura cumissiu da biblioteca è vegnida schliada l'emprima mesadad da l'onn 2004. Dentant devi in consens che cun la nova occupaziun da la direcziun da la biblioteca chantunala dueva er vegnir elegida ina nova cumissiu da biblioteca. Uschia è stada ina da mias emprimas incumbensas suenter avair cumenzà la piazza quella da nominar ina nova cumissiu. Ils 30 da zercladur 2004 ha stuì vegnir fatga la nominaziun da las commembras e dals commembers da la cumissiu. Las suandantas commembras ed ils suandants commembers èn vegnids elegids:

Wolfgang Giella, bibliotecari chantunal (president); Nelly Däscher (incumbensada chantunala da las bibliotecas): Marija Baric, Anita Devonas, Kathrin Gerber, Josef Herget, Gion Lechmann, Silke Redolfi

Dentant betg mo la cumissiu na sa cumpona da novas commembras e da novs commembers, mabain er la basa legala è sa midada essenzialmain. En l'artitgel 18 da l'ordinaziun davart la biblioteca chantunala dal Grischun (490.200) era la lavur da la cumissiu prescritta cleramain:

„Art. 18

1 La surveglianza è chausa da la cumissiu da biblioteca, che vegn presidiada dal schef dal departament competent. Ella consista da sis fin diesch commembers che vegnan elegids dal departament.

2 La direcziun da la biblioteca, che prepara e protocolescha las sesidas, ha vusch consultativa.

3 La cumissiu da biblioteca accumplescha las suandantas incumbensas:

- a) ella cusseglia il departament e la biblioteca chantunala en tut las dumondas ch'èn colliadas cun l'accompliment da lur incumbensas;
- b) ella persequitescha il svilup dals fatgs chantunals da biblioteca;
- c) ella po far propostas al departament competent davart dumondas dals fatgs da biblioteca;
- d) ella vegn integrada en la procedura da decisiun tar dumondas che pertutgan ils fatgs da biblioteca;
- e) ella promova e coordinescha las activitads communalas, regionalas e chantunalas da las bibliotecas."

La nova versiun da quest artitgel lascha uss ina tscherta libertad d'agir. La midada la pli impurtanta è che la cumissiu da biblioteca na vegn betg pli presidiada dal cusseglier guvernativ competent e ch'ella n'è er betg pli l'organ da controlla da la biblioteca chantunala. Ils 27 d'avrigl 2004 ha la regenza approvà la suandanta versiun da l'artitgel.

„Art. 18

1 La cumissiu da biblioteca serva al sustegn ed al svilup dals fatgs chantunals da biblioteca.

2 Ella consista da tschintg fin nov commembras u commembers che vegnan elegids dal departament sin proposta da la direcziun da la biblioteca e vegn presidiada da la direcziun da la biblioteca u da l'incumbensada respectivamain da l'incumbensà da biblioteca.

3 aboli"

La cumpetenza da la cumissiun da biblioteca è uss surtut en il sector da la scolaziun e da la furmaziun supplementara da las bibliotecaras e dals bibliotecars che lavuran en il chantun. La nova versiun da l'artitgel 18 permetta ultra da quai a la cumissiun da scuvrir ils interess u ils svilups dals fatgs chantunals da biblioteca e d'als tematisar.

Sesidas da la cumissiun da biblioteca:

La cumissiun da biblioteca è sa radunada ils 29-11-2004 per l'emprima giada. La nova situaziun legala da la cumissiun è stada in puntg da discussiun impurtant.

Reorganisaziun: archiv dal stadi / biblioteca chantunala

La reorganisaziun en il DECA ha già tranter auter per consequenza che l'archiv dal stadi e la biblioteca chantunala èn vegnids fusiunads. Dapi il 1. da settember 2003 è la biblioteca chantunala in ressort da la partiziun archiv dal stadi / biblioteca chantunala. L'archivari dal stadi, Silvio Margadant, maina ultra da l'archiv dal stadi er la partiziun. Uschia è el il superiur da la direcziun da la biblioteca chantunala e represchenta la biblioteca chantunala visavi l'uffizi da cultura. En cas d'ina absenza da l'archivari dal stadi represchenta il bibliotecari chantunal l'archiv dal stadi. Questa represchentanza è dentant mo da natira administrativa e betg substanziala. En la pratica vul quai dir che l'archivari dal stadi ed il bibliotecari chantunal sa radunan fitg savens per discutir strategias e problems administrativs. Ils dus ressorts collavuran er là pli stretgamain, nua ch'igl è pussaivel. Sper il sector administrativ, è quai surtut il sector organisatori. En il sector substanzial da l'elavuraziun da las medias, numnadamain da l'avertura, na vegni mai a pudair dar ina collavuraziun, perquai che la metodica è dal tutt'fatg differenta e perquai che la diversità da las medias na la permetta betg.

Perquai ch'i dat anc adina intschertezzas, vulain nus accentuar qua anc ina giada cleramain: en lur incumbensas centralas lavuran domaduas instituziuns independentamain ina da l'autra ed ellas sa preschentan er separadamain en la publicità.

Lavurs da diplom

Pervi da la midada da direcziun n'han pudì vegnir surdadas naginas lavurs da diplom. Intgins temas èn dentant vegnids inoltrads a la scola auta da tecnica ed economia.

Acquisiziun

Unitads spezialisadas

La fluctuaziun dal personal ha già tranter auter per consequenza l'onn 2004 che las unitads spezialisadas èn ad interim vegnidas repartidas da nov. L'attribuziun definitiva da las unitads spezialisadas a las referentas ed als referents spezialisads succeda pir l'avrigl 2005. L'attribuziun provisoriosa da las unitads era l'atun 2004 la suandanta:

- Bettina Bleichenbacher Frank: ciencias d'economia e ciencias socialas, geografia e chartas, politica, psicologia, sport, linguistica
- Nelly Däscher: musica / CDs
- Marlise Daum: EED, infurmaziun e documentaziun
- Vera Rüegg: ciencias natiralas, ciencias da l'ambient e da l'ecologia, planisaziun dal territori, tecnica e traffic, medischina, pedagogia, dretg
- Christa Schmid: art, architectura
- Christoph Steiner: generalitads, belletristica, istorgia, scienza litterara, filosofia, religiun, videos e DVDs tematics, teater, film
- Juliana Tschuor: talian, rumantsch, biografias

Acquisiziuns tenor gruppas tematicas, en francs

acquisiziuns tenor gruppas tematicas, en francs
--

	2004 incl. pendenzas/spariziuns	2004	2003
periodicas e cuntinuaziuns da tut ils secturs tematics	70100	69800	78500
raetica (div. secturs tematics)	17800	17556	13900
talian (div. secturs tematics, incl. belletristica)	13000	12778	14000
belletristica (senza talian e rumantsch)	13700	13446	15700
medias audiovisualas (div. secturs tematics)	10700	10454	15200
generalitads / biografias	4300	4020	3500
scienzas natiralas, medischina	11400	11092	10000
dretg, politica	11300	10996	8200
art, architectura	9800	9572	9900
EED, scolaziun en medias, fatgs d'archiv, da biblioteca e da documentaziun	8200	7933	6100
istorgia, ethnologia europeica, scienza dal temp antic	7100	6859	7300
scienzas da l'economia	5100	4875	5400
musica, teater, film	5600	5360	4400
scienzas litteraras e linguistica	4100	3869	4200
geografia	9300	9045	5600
psicologia, pedagogia	4600	4377	5100
tecnica, traffic	3300	3010	3000
filosofia, teologia (senza biblioteca pastorala)	4700	4461	5300
scienzas socialas	2100	1798	2100
sport	2100	1593	1500
rumantsch (div. secturs tematics e belletristica)	1700	1397	1100
pendenzas		2919	
spariziuns		2790	
TOTAL	220000	220000	220000

Augment tenor il tip dals purtaders d'infurmaziun, en unitads da medias

	2004	2003
cudeschs, monografias	3498	3551
revistas, gasettas (toms, annadas)	2045	1766
raetica pitschna	0	0
chartas, placats	115	472
microfurmas	0	0
registraziuns sonoras	564	322
videos / films / multimediums	314	311
total	6536	6422

* i vegn renunzià da dumbrar ils stampats pitschens

Augment tenor il tip da l'acquisiziun, en unitads da medias

	2004	2003
CUMPRO	4409	4138
DONAZIUNS	1917	2073
BARAT	210	211
TOTAL	6536	6422

Donaziuns

Sco biblioteca d'archiv dal chantun Grischun ha la biblioteca chantunala l'incarica da collecziunar tut las medias che han ina relaziun cun il Grischun. Nus engraziain a las numerusas edituras ed als numerus editurs ch'ans surlaschan gratuitamain lur novas publicaziuns. Els gidan uschia considerablamain ad ademplir questa incarica.

Donaziuns d'inventaris pli vegls accepta la biblioteca chantunala en moda selectiva, per regla sche las ovras han ina relaziun speziala cun il Grischun, mettan in accent a la collecziun u rinforzan ina prioritad existenta.

Avertura formala e tematica

Catalog

	2004	2003
registraziuns da titels singuls	3920	4329
registraziuns da titels da revistas	799	647
recatalogisaziun e midadas en il catalog	876	116
surpigliada da datas estras	1635	-
total	7230	5092

Da las 7230 datas cataloghisadas pertutgan 1815 il Grischun en ina moda u l'otra. 1341 èn mediums audiovisuals resp. nonbooks, intgins da quels cun referenza al Grischun.

Midadas personalas en l'avertura

Strusch naging team è vegnì pertutgà l'onn 2004 uschè ferm da las fluctuaziuns dal personal sco l'avertura. Abstrahà da la direcziun da la biblioteca, hai dà qua las midadas las pli radicalas. Manadra da l'avertura è daventada dapi l'atun 2004 Bettina Bleichenbacher. Vicemanader è anc adina Christoph Steiner. Medemamain entradas da nov en il team èn Juliana Tschuor ed Eva Rosenberger. Cun Norbert Berther e Vera Rüegg han bandunà dus vegls collavuradors da fitg gronda experientscha il team. Perquai che Bettina Bleichenbacher lavura gia dapi onns en quest team, hai pudì vegnir garanti – cun sia elecziun sco manadra – che lungs temps d'introducziun en la lavur n'han betg interrut il manaschi. Dependenta da l'avertura è er la lavur en l'uniun da bibliotecas e perquai èsi stà fitg impurtant che la manadra da l'avertura saja prest er abla da tegnair sesidas – betg mo internas – mabain er sin il plaun da l'uniun.

Bibliografia grischuna

La bibliografia grischuna 2004 vegn a cumparair sco carnet complementar al numer 3/2005 dal "Bündner Monatsblatt". Ella cuntegna 997 (2003: 931) inscripziuns.

Utilisaziun

Emprest e frequentaziuns

		2004	2003
cartas d'utilisaziun			
cartas d'utilisaziun emessas da nov		1807	1609
cartas en circulaziun		17190	12821
frequenza d'utilisaziun (visitas a la biblioteca)		70875	69544
emprest (en unitads)	en la sala da	11615	11814
lectura	a chasa	40604	46740
	per posta	826	420
		5279	
prolungaziuns			
total		58324	58974

La biblioteca chantunala è stada averta 244 (238) dis. La stad è ella vegnida serrada sco usità la segunda mesadad da fanadur per 10 lavurdis. En quest temp è vegnida fatga la revisiun.

La clera sminuziun dals dumbers d'emprest ch'era vegnida constatada l'onn precedent ha pudì vegnir franada. L'onn da gestiun 2003 è la pratica da prolungaziun vegnida adattada als usits da l'uniun da las bibliotecas da la Svizra tudestga (IDS). Fin uss vegnivan ils emprests e las prolungaziuns dal termin registrads en furma cumulada en la statistica. A partir da l'onn da gestiun 2004 vegnan questas duas differentas proceduras registradas separadamain. L'onn 2004 è vegnidas registradas 5279 prolungaziuns. Uschia sa declera er la sminuziun dal dumber dals emprests a chasa. En quest dumber eran numnadamain integradas fin uss er las prolungaziuns.

La biblioteca chantunala è vegnida suttamessa a l'obligaziun da pagar taxas

La decisiun d'introducir taxas è vegnida realisada l'onn 2004. La biblioteca chantunala dal Grischun sa chatta uschia sin il plaun da las bibliotecas generalas publicas cunter indemnizaziun e betg pli sin quel da las bibliotecas classicas da studi e da furmaziun. Nus essan ina da las paucas bibliotecas chantunalas da la Svizra che fa pagar taxas. Il chantun sco purtader na para sez betg d'esser tschert, nua ch'el vul posiziunar sia biblioteca chantunala. Il Grischun n'è betg in chantun da furmaziun. Las purschidas chantunalas da furmaziun èn stgarsas e n'èn betg adina bain equipadas. Tant pli impurtant fissi da nun engrevgiar inutilmain l'access a las paucas purschidas chantunalas da furmaziun cun taxas. Tant pli cuntents essan nus che nus n'avain betg stuì registrar ina sminuziun dal dumber d'utilisaziun. Quai ha segiramain er da far cun la buna reputaziun da la biblioteca, cun las excellentas prestaziuns da servetsch e cun l'ambient architectonic attractiv.

Tuttina ha ina part impurtanta da las utilisadras e dals utilisaders, las scolaras ed ils students sur 20 onns, exprimi adina puspè malcontentientscha. A las utilisadras ed als utilisaders d'ordaifer n'ha il pass dal di fatg in summa nagin plaschair. Per quest pass èsi numnadamain da pajar 11.– francs. Qua tema la direcziun da la biblioteca che questa taxa per in di ans fetschia dapli donn che niz. En mintga cas vegni fatg allusiun a quai cun grond smirvegl a las conferenzas spezializadas naziunalas. Ma tut en tut duain ins dir che l'acceptanza per las taxas è considerablmain gronda. Sch'i na succeda betg in'ulteriura reducziun da las prestaziuns, alura pon las taxas vegnir defendidas cun buns arguments.

Traffic d'emprest interbibliotecar

	2004	2003
incumbensas da retschertga ad autras bibliotecas	882	1006
toms retschavids	826	810
incumbensas da retschertga per la biblioteca chantunala	306	238
incumbensas liquidadas da la biblioteca chantunala	219	131

Er quest onn ha la biblioteca chantunala liquidà gratuitamain las empustaziuns da l'emprest a distanza ch'èn vegnidas fatgas da l'administraziun chantunala.

Introducziuns e guidas

La biblioteca chantunala porscha guidas a differentas gruppas d'utilisadras e d'utilisaders. Cunzunt scolas profitan gugent da questa purschida. In partenari impurtant e qua la scola chantunala a Cuira. La guida da la biblioteca sco introducziun en l'utilisaziun d'ina biblioteca è in element impurtant dal curriculum da las scolaras e dals scolaras. Ina part dad ellas e dad els vegn pia a cumenzar in studi ad ina università suenter avair terminà la scola media. Questas guidas na duain betg mo intermediar savida, mabain er gidar a far perder la tema. Igl è daventà usit che las guidas cun las classas da la scola chantunala vegnan fatgas il pli savens durant l'emprim quartal da l'onn. Ma perquai che, pervi da la midada da la EED, han gi lieu l'onn da gestiun 2003 numerusas guidas la fin da l'onn, n'èn betg pli vegnidas fatgas bleras guidas il cumenzament da l'onn 2004. Persuenter hai dà bleras guidas suenter las vacanzas da stad. Ins po dentant prevair che l'onn 2005 tut sa normaliseschia puspè.

En tut èn vegnidas manadas 34 (2003: 39) gruppas cun 654 (2003: 754) personas tras la biblioteca chantunala.

Conservaziun

L'onn da gestiun èn vegnids magasinads 84 (2003: 62) meters medias.

Spustar e far piazza

Cur che jau hai cumenzà mia lavur en il magasin da la biblioteca chantunala, il zercladur 2004, hai jau prest constatà che la gruppa da signatura la pli gronda, la signatura D-*numerus currens*, aveva gia surpassà duas giadas il spazi d'ina autra gruppa da signatura. Ultra da quai occupavan donaziuns betg elavuradas il spazi d'ulteriuras gruppas da signatura che s'accumulavan. Il princip da far ina glista da las signaturas mortas en in sector dal magasin previs mo per quel intent vegniva violà en moda eclatanta. Las singulas gruppas da signatura eran ed èn per part anc adina ina tranter l'autra. Igl è da prevoir che l'ina u l'autra signatura productiva vegn prest puspè a stuschar ina gruppa da signatura morta e ch'ella surpasa – en il mender cas – puspè quella. Igl era cler ed evident che las singulas signaturas mortas che bloccavan la creschientscha da las autras signaturas en l'entir magasin, stuevan vegnir resumadas per avair uschia ina controlla da lur administraziun. Ins na pudeva betg pli planisar, perquai che la proxima gruppa productiva era gia sin il precint da surpassar la proxima gruppa morta. Gist per questa signatura productiva eri pia da tschentar la dumonda dischagreabla, nua ch'ella duaja passar? I deva mo ina pussaivladad: da repassar uschè spert sco pussaivel ils cudeschs betg elavurads – tut anteriuras donaziuns – e da far in'acziun da spustament planisada. Immediat èn vegnidas elavuradas las donaziuns, per part cunter in'opposiziun massiva en chasa. Cun noss magasinier René Kämpfer hai jau planisà a medem temp l'acziun da spustament entaifer il magasin. Entiras gruppas da cudeschs han stuì vegnir spustadas per che las singulas gruppas da signatura na stoppian betg vegnir separadas. Il settember ha alura René Kämpfer manà tras l'acziun cun success. El è vegnì assistì da duas forzas auxiliaras dal CRIL. En total èn vegnids spustads passa 300 meters cudeschs. Nus avain pudì liberar uschia ulteriuras surfatschas dal magasin ed avain pudì impedir ina immediata cumpra d'urgenza da curunas "compactus" l'onn 2004. Uss ston ins elavurar ulteriuras donaziuns per ch'ins possa cumenzar a planisar in'administraziun moderna dal magasin.

Sfradentar

Ils magasins da protecziun per bains culturals da la biblioteca chantunala e da l'archiv dal stadi pon mo vegnir sfradentads cun tschitschar tiers aria pli frestga d'ordaifer. Ma la stad fitg chauda 2003 è la temperatura e l'umiditad s'augmentada considerablmain. Quai n'ha betg fatg in bun servetsch a l'archivaziun da lunga durada da noss effectivs. L'onn passà è vegnì montà in sistem da ventilaziun. Tuttina ha la temperatura puspè gi fluctuaziuns considerablas, la stad tardiva (a partir dal settember). Las fluctuaziuns n'èn dentant betg pli uschè gravantas. Igl è cler che il parcadi sur il complex dal magasin brischa la stad sco ina padella da brassar sin il mantè da betun dal magasin e che nus avain adina da far quint cun fluctuaziuns. Baud u tard vegnan ins a stuir sa fatschentar d'in sistem da sfradentar. Per las paucas, dentant fitg preziusas rollas da film che la biblioteca chantunala posseda èn las relaziuns da magasinaziun dal magasin da cudeschs

(temperatura ideala 18-20 grads C e 50 % umiditad) plitost gia ina grevezza, perquai che films ston vegnir magasinads cun 10 grads C e maximalmain 30 % umiditad. Qua chapescha mintgina e mintgin ch'er fluctuaziuns minimalas da la temperatura e da l'umiditad ston vegnir evitadas absolutamain per tals materials.

Effectiv

Cun far midada da la Germania en Svizra hai jau er gi la sepranza d'arrivar ad ina piazza da lavur d'in pajais, en il qual ils daners da las cassas publicas n'èn betg stgars. Uschia sun jau partì dal fatg che gist il tema dal mantegniment da l'effectiv na saja en Svizra betg in tema uschè virulent sco en Germania.

Guerras e catastofas han fatg patir zunt fitg ils effectivs da cudeschs da la Germania, e quai che n'è betg vegnì destrui quella giada, smanatscha uss da vegnir destrui dals deficits dal budget da las cassas publicas. Quai è tut problems, dals quals ins discorra natiralmain en Germania. Il 19avel ed il 20avel tschientaner n'hai betg dà conflicts u guerras per propi en Svizra, e quai renda la Svizra in cas spezial en l'Europa. Il dischavantatg da quest cas spezial è dentant cleramain la percepziun dal basegn d'agir. Entant che en Germania è naschids dapertut instituts statals per la conservaziun da cudeschs e per la restauraziun da documents (a NRW, a BW, en Baviera e.u.v.), il pli cun 30-40 collavuraturas e collavuraturus fitg spezialisads, mancan tals instituts dal tuttafatg en Svizra.

Ma er nus na dastgain betg star cun ils mauns en crusch! Schebain che la fortuna e l'inschign diplomatic da noss perdavants ans han protegids cunter ina tala catastrofa sco la segunda guerra mundiala, na signifitgescha quai betg che cudeschs e documents na gajan betg tuttina en decadenza e smarscheschian schizunt mintgatant. Perfin la biblioteca chantunala è pertutgada. Il preventiv annual per las restauraziuns na tanscha gnac per salvar mintga onn in cudesch impurtant cun donns considerabels. Tge è in cudesch impurtant? En noss cas è il criteri principal quel da nosssa incarica da collecziunar: in cudesch ch'è vegnì fatg en il Grischun, ch'è vegnì scrit da Grischunas u da Grischuns u dal qual l'object da retschertga è il Grischun. En quest sector posseda la biblioteca chantunala in effectiv prezius ch'è unic. Ed en quest segment da l'effectiv basegna quasi mintga 7avel cudesch ina restauraziun, pli u main urgenta.

La biblioteca suletta na vegn betg a pudair purtar tut quai. I ston vegnir chattadas meglras soluziuns. Intgins impuls, sco padrinadis per cudeschs, vegnan propagads a partir da l'onn 2005. En cas d'ina meglra situaziun finanziaria dal chantun vegn la biblioteca er ad iniziar in fin dus projects per restauraziuns da cudeschs. Tuttina fissi da sclerir seriusamain la dumonda, pertge che mintga chantun duai schliar sulet quest problem. Qua fissi raschunaivel da profitar da sinergias cun auters chantuns. Perquai che SG, GL, ZH, TG e.u.v. han exactamain ils medems problems cun il mantegniment da l'effectiv. Forsa fiss ina schliaziun comunabla, ensemen cun intgins auters chantuns, a la lunga in pau pli favuraivla?

EED

Cun introducir ed etablir il sistem Aleph 500 è la lavur en la EED sa midada essenzialmain. Il project da la midada da sistem da DOBIS/LIBIS sin Aleph è bain vegnì terminà cun success, dentant fin il december 2004 avess stuì vegnir introducì Patch 6. Questa introducziun ha durà pli ditg che spetgà, perquai ch'ins dependeva d'instrucziuns externas.

Per il team dad EED ha la restructuraziun dal DECA gi per consequenza l'onn 2004, ch'il support dad EED sto vegnir prestà uss er per l'archiv dal stadi.

Paginas d'internet

La biblioteca chantunala ha dapi l'onn 2003 ina nova preschentaziun en l'internet sut www.kbg.gr.ch. Per nossa instituziun è la trilinguitad da la preschentaziun en l'internet evidenta. Per motivs technics n'han ins dentant betg pudì realisar dapertut questa trilinguitad. La retschertga en il catalog po vegnir fatga mo per tudestg. Il schaner han consultà 1231 (568) differentas visitadras e differentes visitaders nossa pagina d'internet, il december èn quai stads 1183 (1042). L'entir onn 2004 avain nus registrà 428'900 access or da bundant 55 pajais e tras 14642 (12344) differentas visitadras e differentes visitaders. Mo en Svizra èn vegnids quintads passa 330'000 access. Da la purschida da la pagina d'internet da la biblioteca, da l'access al catalog online e da sias differentas prestaziuns da servetsch vegni pia fatg diever constantamain.

Catalog da la biblioteca dal Grischun

A l'uniun da bibliotecas dal Grischun (BGR) eran participadas las suandantas instituziuns fin la fin da l'onn:

Exemplars registrads

	stadi 2004	stadi 2003
biblioteca chantunala dal Grischun	146066	136590
academia Engiadina ¹	1018	1032
uffizi d'agricultura, meglieraziun da structura e mesiraziun ²	-	-
uffizi per la protecziun da l'ambient	222	222
uffizi forestal	1906	1864
biblioteca engiadinaisa	17417	16669
scola chantunala grischuna	25804	22541
museum d'art dal Grischun	3574	3118
museum da la natira dal Grischun	3009	2809
biblioteca populara dal Grischun	69892	69216
scola professiunala Cuir	4856	4348

SATE, Comercialstrasse, Cuira	4893	4434
tgira da monuments dal chantun Grischun	2797	2693
center da furmazion e cussegliaziun agricula Plantahof ³	1713	1713
scola auta professiunala da pedagogia ⁴	31881	30952
clinica psichiatrica Beverin	1557	1482
clinica psichiatrica Waldhaus	881	1042
Schweizerhaus Tavau: biblioteca documentara ⁵	3478	2934
Schweizerhaus Tavau: biblioteca d'emprest	17436	17161
parc naziunal svizzer Zernez	1695	1618
archiv dal stadi dal chantun Grischun	4504	4602
post da stab per dumondas d'egualitad dal Grischun	567	539
archiv da la citad da Cuira	2323	2212
scola auta teologica da Cuira ⁶	12140	3623
total	359679	333414

¹ extrada l'onn 1999; las registraziuns existentas èn vegnidas laschadas en il catalog

² extrada la fin da l'onn 2003; las registraziuns existentas èn vegnidas migradas en in agen sistem e stizzadas

³ extrada l'onn 2003; las registraziuns existentas èn vegnidas laschadas en il catalog

⁴ avant: seminari da magisters grischun e scola da dunnas dal Grischun

⁵ fin uss cuntegnida en la biblioteca d'emprest da Tavau

⁶ participaziun l'onn 2003

La dumbraziun da l'uniun sa concentrava fin uss sin las registraziuns bibliograficas, q.v.d. ella respundeva la dumonda quantas registraziuns da titels ch'ina biblioteca da l'uniun aveva fatg en il catalog. Dal puntg da vista da l'administraziun da la biblioteca fai dentant dapli senn da cumprovar il dumber dals "exemplars fisics", q.v.d. d'inditgar quants cudeschs, CDs, videos e.u.v. palpabels ch'ina biblioteca ha registrà en l'uniun, inclusiv ils exemplars multipels.

Lavur da publicitad

(vesair er "Introducziuns e guidas" sin p. 13)

Pressa

Dapi l'october 2004 publitgescha la biblioteca chantunala mintga mais la recensiu d'ina CD or da l'effectiv da musica classica. La preferenza han qua cumponistas e cumponists che n'èn betg fitg enconuschents, ma che han tuttina scrit musica excellenta, u alura registraziuns d'ovras enconuschentas che sa distinguan d'autras registraziuns. L'onn 2004 èn cumparidas recensius tranter auter da Robert Volkmann, George Antheil e Gion Antoni Derungs.

Incumbensada da las bibliotecas: rapport annual 2004

da Nelly Däscher

Sche jau guard enavos sin l'onn passà, sun jau fitg leda che la scena da las bibliotecas grischunas viva e prosperescha. Dunnas engaschadas preschentan las bibliotecas e las mediotecas en ina furma actuala e frestga. Ellas s'orienteschan a las pli novas enconuschientschas e tendenzas dals fatgs da biblioteca ed applitgeschan quellas cun bravura en lur vitgs. Ins senta che la promoziun da la lectura e l'intermediaziun da la savida e da la cultura las stat a cor e las fa plaschair.

Cussegliaziun da biblioteca:

Las visitas da bibliotecas, a las qualas commembras e commembers da la cumissiun da biblioteca m'han accumpagnada, m'han manada en Surselva, a Panaduz ed a Tusaun. Igl è bel da vesair che bunamain tut questas bibliotecas han in catalog dad EED e che la tezlera è sparida.

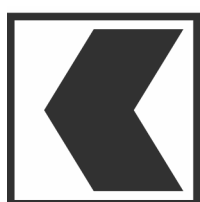
Fond dr. Alice Denzler:

Las suandantas bibliotecas han survegni contribuziuns dal fond dr. Alice Denzler: biblioteca cumünala Ardez 4'500 francs. Ulteriuras dumondas èn vegnidas messas enavos.

Curs CLP:

- Curs fundamental
Malavita ha il curs stuì vegnir desditg per mancanza da participantas e da participants.
- Curs da manadra
En il curs da manadra avain nus pudì resguardar 18 participantas. Il certificat da la CLP per il curs da manadra han survegni: Martina Andri, Zuoz ; Heidi Arpagaus, Cuir ; Barbara Bernhard, Maiavilla ; Pia Berni-Riz, Val S. Pieder ; Ruth Bezzola, Samedan ; Christina Bischof, Mustér ; Myrtha Caluori-Wäger, Cuir ; Marianne Christen, Tavau Plaz ; Marianne Fanchini, Luchsingen ; Christina Gartmann, Grabs ; Barbara Gerber, Altstätten ; Sandra Hanselmann, Scuol ; Karin Schneeberger, Valbella ; Annemarie Schubnell, Weinfeld ; Hedy Sprecher, Tavau Frauenkirch ; Marionna Tschuor-Coray, Laax ; Brigitte Vital, Sent ; Regula Zahner, Schiers.
- Curs da furmaziun supplementara
201 participantas han prendì part als 13 curs da furmaziun supplementara. Il tema principal da l'onn è stada la publicaziun da la 7avla ediziun da la "tecnica da lavurar per bibliotecas da scola e communalas" ch'è vegnida tgirada, revedida cumpletmain ed amplifitgada da la cuminanza da lavur da las bibliotecas svizras da lectura publica (CLP).

Nus engraziain a la banca chantunala grischuna
per la contribuziun a la producziun da nossas cartas d'utilisaziun.

Graubündner Kantonalbank

Karlihofplatz, CH-7001 Cuir

tel. 081 257 28 28
fax 081 257 21 53

e-mail: info@kbg.gr.ch
<http://kbg.gr.ch>

uras d'avertura	
mardi e gievgia	9.00 fin 17.45
mesemna e venderdi	9.00 fin 18.45
sonda	9.00 fin 15.45

Kantonsbibliothek Graubünden
Biblioteca cantonale dei Grigioni
Biblioteca chantunala dal Grischun